

периода 1 и 2) се представя от автора на статиите като сума от две величини:

А. $\sum_{j=1}^n (X_{2j} - X_{1j}) \cdot P_{ij}$, където P_{ij} взема стойности P_{1j} или P_{2j} в зависимост от знака на разликата $(X_{2j} - X_{1j})$. При положителни стойности на тази разлика тя се умножава по P_{2j} , а при отрицателни стойности тя се умножава по P_{1j} . Според автора тази сума изразява влиянието на X ("интензивния фактор").

Б. $\sum_{j=1}^n (P_{2j} - P_{1j}) \cdot X_{ij}$, където X_{ij} взема стойности X_{1j} или X_{2j} в зависимост от знака на същата разлика $(X_{2j} - X_{1j})$. При положителни стойности на тази разлика съответното $(P_{2j} - P_{1j})$ се умножава по X_{1j} , а при отрицателни стойности то се умножава по X_{2j} . Авторът приема, че тази сума изразява влиянието на P ("структурния фактор").

Такава интерпретация на двете факторни влияния е неправомерна. Това е така, защото:

1. Предлаганият метод за декомпозиране на разликата между две средни аритметични величини не е безспорно установен дори в икономическата литература и практика, макар да е разработен именно с оглед на нуждите на икономическия анализ. През 80-те години, когато този метод е разработен и предложен (Христов, 1987), в икономическата литература у нас се развива дискусия и се предлагат различни методологични подходи и решения на проблема (Минасян, 1980; Минасян, 1985; Цонев, 1985; Стоилов, 1985.) Няма да навлизам в същността на тази дискусия, тъй като тя се отнася до специфични проблеми на икономическия анализ през периода на 80-те години на ХХ век. Декомпозирането на разликата между две равнища на общата смъртност на цялото население с цел квантифициране на двете посочени влияния представлява според мен механично приложение на един метод (изложен в Христов и Янкова, 1986, по повод изследване на структурата на промишлените предприятия по размер на основните производствени фондове и провежданата тогава политика в тази област) в една съвсем различна област на социалната действителност - демографията, която има свои специфични особености и измерители и съответно - специфични средства за статистическо изучаване.

2. В теоретичен план (извън демографския контекст) се поставя въпросът: Равнопоставени ли са двата вектора X и P , при положение че X_j може да взема произволни положителни значения от 0 до 1 (или до 1000, тъй като повъзрастовият коефициент за смъртност се изчислява като брой умрели на възраст j през годината на 1000 души средногодишно население на същата възраст), а P_j варира от 0 до 1, при което $\sum P_{ij} = 1$? Такова изискване е необходимо според мен за валидизиране от